

MICHAEL
PALIN
PRAVDA

„Jako všechno, do čeho se Michael Palin za svou
dlouhou a úspěšnou kariéru pustil, je i román Pravda
plný těch nejlepších úmyslů, rozhodně stojí na straně
dobra a překypuje chytrým humorem.“
DJ Taylor (The Guardian)

PLUS

Michael Palin

PRAVDA

·MICHAEL·
PALIN

‘PRAVDA’

Přeložil Jan Rejžek

PLUS

THE TRUTH

Copyright © Michael Palin 2012

Translation © Jan Rejžek, 2015

Cover Illustration © Matěj Pospíšil, 2015

ISBN 978-80-259-0465-7

„Gertrudo, pravda je hodně komplikovaná věc.“

OSCAR WILDE: *Ideální manžel*

Č Á S T I

*

Problém

Keith Mabbut byl spisovatel. Nebo si to aspoň myslel. Žil v Londýně ve dvoupatrovém domě z červených cihel ve čtvrti Upper Holloway. Radši by bydlel blíž centru, leč co se dalo dělat. Ale vlastně to měl jen krátkou procházkou ke stanici Finsbury Park a při troše štěstí se mu podařilo dojít z domova do Britské knihovny za osmatřicet minut. Přebýval s kocourem jménem Stanley a s devatenáctiletou dcerou Julií, které všichni říkali Jay. Jeho další dítě, Sam, toužilo po herecké dráze a už s nimi pod jednou střechou neprodlévalo. Se svou polskou ženou Krystynou se rozešel. Oba jeho rodiče dávno zesnuli, ani ne rok po sobě. Keithova starší sestra Lucy se odstěhovala do Austrálie.

Třebaže si na psaní postavil kariéru, kterou stvrdila Cena britských plynáren, jež mu byla udělena, dovršil šestapadesáti let, aniž jakkoliv dosáhl úspěchů svých velkých literárních vzorů, jimiž byli George Orwell a Albert Camus, již oba zemřeli coby čtyřicátníci. Pakliže pominul onu zřejmou, leč obtížně přijatelnou souvislost mezi genialitou a předčasnou smrtí, dospěl k názoru, že jeho nejlepší dílo teprve přijde. A měl pravdu, i když k tomu došlo úplně jinak, než si představoval.

JEDNA

Atmosféra u snídaně v hotelu Stratsa House byla ponurá jako obloha za okny. Ta ponurost nedávala naději na pěkný den; všichni přítomní se v myšlenkách zabývali spíš minulostí, místo aby žili dneškem. Keith Mabbut toho byl nejlepším příkladem. Dopsal *Dějiny ropné stanice Sullom Voe* a jeho práce na Shetlandech skončila. Za tři hodiny naposledy odstartuje z letiště Sumburgh.

Prozkoumal švédský stůl. Každý den vypadal stejně, ale on tajně doufal, že se na něm jednou možná objeví talíř plný ovoce, směs müsli nebo cokoliv, co nebude zabalené. Dnes tam toho našel ještě méně než obvykle. Dokonce ani banán tu nebyl. Roztrhl pytlík baleného müsli, obsah vysypal do misky, přidal trošku jogurtu, lžičku hrozinek a sušený fík.

Objednal si čaj a zaujal své oblíbené místo v rohu u okna s výhledem na moře.

Jeho jedinými dalšími společníky v restauraci a baru s těžkými koberci a závěsy, známé jako Clickimin Suite a nazvané podle jezera na okraji hlavního města Lerwicku, byl pár ve středních letech, dva muži, kteří seděli každý zvlášť, a osamělá žena s blondátým mikádem a s tlustou knihou. Pomyslel si, že bude postrádat hlavně bujarou hravost shetlandských místních pojmenování. Spiggie, Quarff, Muckle Flugga, Yell and Gloup, Wart of Scousburgh, Haa of Funzie nebo Bight of Ham. Vedle

toho sám název Lerwick, který vzešel z původního norského *Leir Vik*, což znamená „bahnitá zátoka“, působil zoufale nudně.

Minulý týden tuhle bahnitou zátoku sužovala prudká vichřice, která v noci náhle zcela ustala, takže toho rána se místo obvyklého drnčení okenic podnikem rozléhalo pouze křupání opečených toastů a tlumené bublání kávovaru. Nahoře v pokoji čekala na Keithe zavazadla sbalená na cestu.

Předešlého večera uspořádalo na jeho počest vedení ropné společnosti večírek v indickém podniku U Raniho v severní části přístavu. Slavili dokončení knihy, která se měla jmenovat *Triumf nad nepřízní osudu. Oficiální dějiny ropné stanice Sullom Voe*. Organizovalo ho sdružení NorthOil, firma, jež patřila vlastníkům rafinerie, k třicátému výročí začátku provozu. Nápad na publikaci vznikl v kanceláři v Edinburghu, místní šéfové ho však příliš nepodporovali, jelikož soudili, že čím míň rozruchu kolem, tím líp. Takže nikoho nepřekvapilo, že se Howard Michie, ředitel NorthOilu, nedostavil kvůli nečekané schůzce a zastoupil ho starší náměstek Kevin O'Connolly. Mabbut ho vůbec neměl rád. Byl to stoprocentní Skot, který se až moc rád prezentoval jako největší drsňák z Glasgow. Dostavily se také známé tváře z oddělení vnějších vztahů: Harry Brinsley a Sheila O'Connellová, oba dva mladí, chytrí a zoufale nevytížení lidé, stejně tak vysoký a nudný Roscoe Gunn z úseku plánování, Laurie Hennecková z účtárny, Rob Taggart, jenž byl uvolněn z vývojové sekce, aby koordinoval sběr veškerého materiálu pro Mabbuta, a konečně personalistka Mae Lennoxová, která byla zodpovědná za to, že Keith dostal zapláceno a bylo o něj na Shetlandech postaráno.

Když sem poprvé před šestnácti měsíci přijel, překvapilo ho, jak málo se o rafinerii ví, třebaže její produkce změnila britskou ekonomiku. V místních knihkupectvích našel police věnované rybaření, pozorování ptactva či lidové muzice; také tři čtyři svazky o operaci Shetland Bus, během níž byly v norském odboji za druhé světové války využity zdejší rybářské lodě. Ale těch pár knížek o ropném průmyslu bylo už dávno vyproda-

ných. Nové okázalé Muzeum ostrovního života, ostatně financované ropnou společností, vystavovalo několik exponátů typu kamenných neolitických příbytků, ale jenom jeden exponát se nějak týkal zdroje příjmů, jenž zásadně změnil způsob života zdejších obyvatel. To Mabbuta povzbudilo k činnosti. Zprvu byl v rozpacích, že přijal práci za provizi, ale pak se ujal role „člověka zvenčí“, který může psát poctivě a objektivně o tom, co Sullom Voe pro Shetlandy skutečně znamená. Docela brzy zjistil, že na tohle si ho tedy nenajali. Tradičně do sebe uzavřené ropné společnosti byly po katastrofách a jejich následcích jako skvrna v Mexickém zálivu až chorobně paranoidní a firma NorthOil nebyla žádnou výjimkou.

Když se v tisíciakovém komplexu čtyřicet mil na sever od Lerwicku zpřísnila bezpečnostní opatření, Mabbutovi postupně docházelo, že ho platí za to, aby vytvořil pozitivní obraz. Z jeho textu tedy jednoduše vyhodili všechny zmínky o chaotických začátcích stavby, kdy byly zahraniční pracovní síly ubytovány na zcela nepřipraveném ostrově, nebo o bombovém atentátu Irské republikánské armády v den, kdy to tu královna oficiálně otevírala, či o dvou potenciálně nebezpečných ropných skvrnách, jež se rozlily poblíž rafinerie. Někteří z místních manažerů mu sdělili své výhrady ke knize osobně. Nejen že na něj nahlíželi jako na přivandrovalce, o němž dokonce mluvili jako o „jižní náplavě“, jelikož dorazil do přístavu Lerwick z jihu, ale také si ho zaškatulkovali jako to nejopovrhovnější plémě: ekologického novináře.

Kevin O'Connolly byl pověstný svým uvolněným, bodrým chováním. Byl to vyléčený alkoholik a ve firmě pracoval od puberty. Když ke stolu přinesli kouřící talíře se zeleninovým *biryani*, kuřecím *murgh mussallam* a jehněčím *rogan josh*, zatleskal a vnutil si ticho.

„Než se všichni dáte do kari, rád bych jménem společnosti NorthOil poděkoval Keithovi a všem, kteří mu pomohli k napsání knihy o tom, co tu vlastně děláme. A zejména těm, kdo se při té příležitosti dozvěděli, na čem doopravdy pracují.“

Smích.

„Ropný průmysl dnes obviňují ze všeho možného, a proto je pěkné, že si o sobě můžeme přečíst taky něco pozitivního, jako třeba fakt, že jsme během čtyř let dokázali proměnit rašelinový močál v největší evropskou ropnou stanici, která jede dnem i nocí už třicet let. Kdyby bylo podle Zelených, byla by tu znova bažina, ale naštěstí máme na své straně někoho, jako je Keith, který vyjádřil, jak to vidíme my. A je to velký příběh, můžeme na něj být všichni hrdí. Takže jménem společnosti – a vím, že by mě v tom podpořil i náš šéf – chci Keithovi poděkovat za to, že odvedl na Anglána skvělou práci...“

Nervózní smích.

„... protože zachytil um, podnikavost a houževnatost, jimiž se Sullom Voe celých třicet let chlubí. Pokud si chcete připomenout, jak důležitá naše firma je a jak skvěle si vede, pak si tu knížku musíte přečíst! Všichni se těšíme, že ji dostaneme zadarmo.“

Znovu smích.

„Takže, Keithi, díky...“

Shýbl se a vytáhl cosi, co mu Rob Taggart nechal na židli.

„... a od nás všech z NorthOil přijmi tohle jako malou pozornost.“

„Doživotní propustka!“ vykřikl někdo, což vyvolalo značné veselí. „Skotský pas!“ houkl další a nastal ještě větší rozruch. Ve skutečnosti se ukázalo, že jde o bundu do každého počasí, jakou nosí zaměstnanci ropné společnosti, s výrazně žlutým nápisem NorthOil vyvedeným na zádech. Rozhodně nic, v čem by se Mabbut mohl objevit na příští schůzi organizace Greenpeace.

Odpověděl stručně, protože nebyl schopen vyjádřit, jak ubíjející bylo psaní knihy s vědomím, že mu přes rameno kouká kdejaký manažer. O'Connolly se potom omluvil a zakrátko odešel. Předtím Mabbutovi mohutně potřásl rukou – nebyl to ten typ, který by se objímal s chlapem. Atmosféra se uvolnila. Občerstvení bylo dobré, a jelikož všechno platila firma, ti, kdož

setrvali, kmitali od piva k vínu, a navíc si dopřávali nezvyklý indický *digestiv*, který restaurace U Raniho vytáhla ze sklepa. Mabbut se dal do družného rozhovoru s Laurií z účtárny, jež strávila na ostrově celý život a zoufale se snažila dostat se pryč a poznat svět. V Londýně nikdy nebyla, a ať už jí o něm Mabbut napovídal cokoliv, stejně se tam chtěla vydat.

Jak se připozdívalo, ti, kdo bydleli mimo Lerwick, se postupně loučili a začínali odcházet. Brzy zbyli jen Mabbut, Roscoe Gunn a Mae Lennoxová. Roscoe byl nudný patron, na nějž jako by alkohol vůbec nepůsobil. Navíc představoval děsivý typ otravného chlápka, který má rád společnost, takže teprve dlouho po půlnoci konečně stiskl Mabbutovi pravici a odplul do tmy. Mabbut vyčkal, až se Mae Lennoxová oblékne. Když vyšli na ulici Bank Lane, obloha byla nádherně jasná a půlměsíc zářil nad zátokou tak pronikavě a jasně, že se na něj nemohli vynadívat. Raději se vydali k přístavišti, kde čněla proti nočnímu nebi silueta nedávno přípluvšího norského trojstěžníku. Zamířili na jih po Commercial Street, jejíž mohutné staré budovy se tyčily podél moře, přičemž jejich kamenná schodiště něžně omývaly příbojové vlny.

Ze všech lidí, které během práce na zakázce v Sullom Voe poznal, si nejvíc oblíbil právě Mae. Táhlo jí na padesátku, nikdy se nevdala a žila jen svou prací. Musela odmítnout spoustu nabídek, protože byla činorodá, bystrá a vypadala dobře, aniž se o to moc starala. Trávili spolu hodně času a postupně v sobě našli zalíbení, jenže zatímco ona ho považovala spíš za kamaráda, jeho city k ní byly složitější.

„Nepůjdeme k mysu?“

Mae předstírala zděšení.

„K mysu?! Musím být ráno v práci, pane Mabbute.“

„No tak, jsem tu poslední večer.“

„Nemám na to ty správné boty.“

„Ponesu tě.“

Mae vyprskla smíchy a pohlédla na oblohu.

„Tak jo, kousek se projdeme. Fakt úžasný večer.“

Když minuli domy, opřel se do nich vítr od moře, takže si přitáhli kabáty blíž k tělu. Na vrcholu kopce, kam došli, se mohli opět skrýt v závětrí moderních chatek či velkých kamenných stavení se špičatými štíty. Klikatá stezka mezi nimi vedla dolů k útesu a pak se stáčela vzhůru kolem hřbitova. Semknuté řady skloněných šedivých náhrobků je pozorovaly jako mlčenlivá armáda. Nepromluvili, dokud nedorazili k mysu známému jako Knab, kde se nacházel malý přístřešek, jenž sloužil jako zastávka turistům. Sedli si pod něj a vzhlíželi na nebe poseté hvězdami, zatímco se pod nimi jemně vlnily stříbrošedé vody.

Mae vytáhla vlasy zpod límce kabátu.

„Připadám si zase jako puberťačka.“

Starostlivě a přátelsky ji objal, dostatečně silně, aby cítil její pevné tělo mezi pasem a hrudí.

„Tak to já už si dávno nepamatuju.“

Otočila se k němu.

„Jde ti o soucit nebo co? Podívej se na mě. Čtyřicítku mám dávno za sebou.“

„Ale pořád máš před sebou kus života, Mae. Já už mám většinu odbytou.“

„Tak tohle mi neříkej. Kolik ti je? Šestapadesát?“

„Měla bys to vědět, ty jsi mě zaměstnala.“

„Šestapadesát není žádný věk.“

„Nojo, není,“ pravil Mabbut sklíčeně.

Pár mračen nad nimi se vydalo k jižnímu obzoru.

„Kdyby mi na školení pro začínající novináře někdo řekl, že až mi potáhne na šedesátku, nechám se najmout na to, abych vylepšil fasádu ropné společnosti, vykašlal bych se na novinářinu a dělal radši hajzldědka.“

„Tak to teda díky.“

„Víš, jak to myslím. Neber si to osobně. Jen mi to připomíná to zpropadené okřídlené rčení, že úspěch je něco, co se stává těm druhým.“

Mae potřásla netrpělivě hlavou.

„To je pořád dokola, Keithi. Hlavně se sám nad sebou nedojímej.“

„Dojímají se nade mnou jiní. Vzpomínáš si, jak zareagoval O’Connolly, když jsem přišel se vším tím zajímavým materiálem z dob počátků firmy? Kdy se městské radě něco nakecalo, a firma to pak udělala úplně jinak? ‚To byli potížisti, Keithi, co by nepoznali super kšeft, ani kdyby je praštil přes nos.‘ Takhle mi to podal.“

Mae se uchichtla.

„Vyšli jsme z toho dobře.“

Mabbut vztekle zaprskal.

„No jasně, ale jenom proto, že někteří z vás udělali dusno. A firma musela zaplatit odškodné. Akorát mi o tom nedovolili napsat.“

Měsíc překryl obláček a stříbrné moře zčernalo.

„Víš, Mae, někdy se mi zdá, že přecházím most, zrovna když je největší zácpa, a všichni jdou opačným směrem.“

„Ty si to ztěžuješ sám. Úplně zbytečně. Jak víš, nikdo z nás není dokonalý.“

„Nemluvím o dokonalosti, Mae, jenom o poctivém psaní. Dostali to, co chtěli, jenže já jsem si tu knížku představoval jinak.“

Poslední noc na Shetlandech s Mae Lennoxovou si taky představoval jinak. Pokusil se nepřesvědčivě usmát.

„Je mi líto, Mae. Mám beznaděj v genech. Nemůžu s tím nic dělat.“

Odvrátil se a přisunul se k ní blíž.

„Budeš mi chybět, Mae.“

„Ty mně taky.“

Pohladil ji lehce po rameni.

„Pojeď do Londýna.“

Mae se rozesmála, halasněji, než by se mu líbilo.

„Já? Ne, slíbila jsem mámě, že tyhle končiny neopustím.“

„Nedělám si legraci. Myslím to vážně,“ odtáhl se. „Pojeď do Londýna. Pojeď a žij se mnou.“

Na chvíli zmlkla, pak zavrtěla hlavou a znovu se rozesmála.
„Proč ne? Bude to báječné. Bude nám to klapat. Snad mi rozumíš, Mae.“

„Proč ne? Protože jsi zaprvé ženatý. To mě tam budeš schovávat někde v komůrce?“

Mabbut si tíživě uvědomoval ticho, které se mezi nimi rozhostilo. Měsíc úplně zmizel a vítr ustal.

„To byl jen takový blbý nápad,“ řekl.

Naklonila se a políbila ho na tvář.

„Oba jsme toho hodně vypili.“

„Právě proto ti můžu říkat takové věci. Ale to neznamena, že jsem na ně už dřív nemyslel...“

Mabbut se zarazil. Hleděl do inkoustově tmavé noci a dvakrát se zhluboka nadechl.

Mae mu stiskla ruku.

„Jsi dobrák, Keithi Mabbute. Měl by sis to víc připomínat.“

Chvíli seděli a nemluvili. Mae vykoukla z úkrytu.

„Počasí se mění.“ Podívala se na hodinky a hbitě vyskočila na nohy. „A už jsou dvě!“

Spěchali zpátky do města. Když míjeli mys, opřel se do nich jiný, ostrý a lezavý severní vítr, takže se k sobě museli schoulit. Zastavili na konci krátké strmé uličky, jež vedla k jeho hotelu.

Naposledy ji dlouze políbil.

„Doufám, že se ještě uvidíme, Mae. Tak či onak.“

„Já taky.“

„Za nějaké úchvatné noci v tomhle zapadákově?“

Usmála se, stiskla mu ruku a rychle odcupitala po Commercial Street. Její podpatky klapaly po dlažebních kostkách. Chvíli za ní civěl, ale neohlédla se.

Na okna restaurace Clickimin Suite zabubnovaly první kapky ranního deště.

„Dáte si dnes teplou snídani, pane?“

Jak se tak probouzel ze zasnění, zaregistroval Keith veselého Filipínce, který se vedle něj vynořil s notesem.

Mabbut zavrtěl hlavou.

„Ne, děkuju vám.“

Vyhlédl z okna. Mezi stromy a garážemi vytušil moře. Byl rád, že neřekl Mae pravdu o Krystyně, ale nepřestal si lámat hlavu nad tím, co by se stalo, kdyby tak učinil.

Před třemi dny se dozvěděl novinku. Mobil mu zazvonil, právě když se toho dopoledne, kdy se naposledy snažil zorientovat v objemu nádrží a v předvýrobních nákladech ropné společnosti, vracel z rafinerie. Byla to Krystyna. Od jejich rozchodu měly telefonáty celkem přísná a daná pravidla: ozývala se v pondělí večer kolem osmé, bez emocí si vyměnili základní informace, a to všechno za necelých deset minut. Takže tenhle hovor byl výjimečný. Však taky v jejím hlase cítil napětí. Zeptala se ho, jestli může mluvit, načež raději odbočil autem z cesty na betonový vjezd k malé omítnuté farmě. Na ostrově nastal jeden z příjemnějších dnů, když dopolední větrík jen zlehka popoháněl obláčky po jasně modré obloze.

Jeho žena mu to podala stručně. Někoho potkala. Navzájem si padli do oka a on ji požádal, aby se k němu nastěhovala. Dotsud bydlela s jejich synem Samem, což nebylo zcela ideální, takže má v úmyslu nabídku přijmout.

Vstřebal to, třebaže ho rozptyloval párek orlů mořských, který přímo nad ním pomalu klesal a stoupal ve vzdušném proudu. Poděkoval, že mu dala vědět, a s nešikovně předstíranou bezstarostností se zeptal, proč si myslí, že je tak důležité, aby mu to zavolala zrovna teď. Na to opáčila, že se chce dát rozvést.

Nemělo ho to šokovat. Byli od sebe už tak dlouho... Jenže on začal vidět jejich odluku jako určité pouto. Spojovalo je, že nejsou schopni žít společně. Den předtím jí koupil dost drahý shetlandský vlněný svetr. Nikdy se pro ni dárky nesháněly snadno, ale tenhle svetr s tradičními vlnitými vzory, v jemné kombinaci šedé a světle modré, by jí zkrátka slušel. Dárek měl potvrdit, že je mezi nimi něco víc než jen starost o děti.

Nechtěl se vrátit do hotelu, takže změnil trasu a jel podél

vesničky Brae, jež se rozrostla díky sousedství rafinerie v malé městečko. Peníze naftařů, které z firmy šikovně vytáhli houževnatí radní, umožnily stavbu nové školy i zábavního centra, na něž by byla pyšná i dvacetkrát větší města. Kolonie novotou zářících domků ve skandinávském stylu, které starousedlíci říkali Legoland, šplhala vzhůru po úbočí. Pro přistěhovavší se tu otevřela spousta nových restaurací a obchodů. Minulé zimy tady Mae pronajala Keithovi jeden z domečků, aby měl blíž k rafinerii ve dnech, kdy slunce zapadalo ve tři odpoledne a neukázalo se až do deseti hodin následujícího dne.

Místo aby zamířil přímo do hotelu, vybral si cestu na západ, přes úzký most, který vedl ke kamenitému ostrovu z červené žuly. Jel, kam až se dalo, a pak se vydal pěšky necelý kilometr k útesu. Posadil se na jeho okraj porostlý trávou a vpil se zrakem do moře. Proti němu se rýsovaly obrysy ostrovů Papa Little a Vementry. Směrem na západ se až k pobřeží Grónska rozprostíral Atlantský oceán. Rackové kroužili nad vodou a naříkali, zatímco padesát metrů pod útesem vlny útočily na skaliska a olizovaly lesklé černé kameny.

Krystyna Woniejska byla jednou ze studentek kurzu tvůrčího psaní, který počátkem osmdesátých let vedl v Leedsu. Mabbut, jenž od raného dětství hltal knížky, začal smolit povídky hned, jak se naučil psát. Na Huddersfieldově střední soupeřil o nejlepší známky z angličtiny s jedním klukem jménem Clive Atwell. Ten ho převálcoval ve všech směrech a skončil se stipendiem na Cambridgi. Mabbut, který měl bezesporu větší talent, šel na univerzitu v Hullu, kde se pln roztrpčení začal zajímat o politiku. O tři roky později skončil studia s dobrým prospěchem a pověstí buňiče v mezích zákona, čímž si zajistil učitelské místo na místní žurnalistice. Teprve za dalších pár let přišel na to, že nemá jasné politické názory, a místo aby čelil výzvám, radši na ně reaguje. Tehdy díky manželce svého dobrého přítele, s nímž měl krátkodobý románek, získal post lektora právě otevřeného kurzu tvůrčího psaní na univerzitě v Leedsu. Měl za sebou všelijaké vztahy s děvčaty. Snadno se zamilovával

a obvykle si vybíral špatně. Byl spíš romantik než lovec a to, že se Krystyna od jiných dívek liší, zjistil teprve po delší době. Nejenom že byla Polka jako vyšitá, nejmladší ze šesti dětí manželského páru od letectva, který po válce zůstal v Anglii, ale na rozdíl od jiných ho poprvé zaujala nikoli vzhledem, nýbrž svou vzpurností – ve srovnání s anglickými kolegyněmi v sobě neměla ani špetku pokory. Pokud šlápla vedle nebo se zmýlila v úsudku, naježila se a černé oči se jí rozhořely jako smrtelně zraněnému zvířeti. Hodně lidí tím odradila, ale pro někoho, jako byl Mabbut, který se rád hádal, když však mělo dojít ke konfrontaci, selhal, to bylo neodolatelně přitažlivé. Až tak, že začal úmyslně hledat, kde v textu udělala chybu, aby vyprovokoval kýženou reakci. Jednou ji rozzuřily jeho připomínky tak, že pojala v úmysl žádat osobní pohovor s ním i jeho nadřízenými, aby podala stížnost. Povedlo se mu ji od toho odradit, avšak souhlasil s tím, že se s ní setká po vyučování, aby to probrali mezi čtyřma očima.

Ukázalo se, že její neústupnost je stejnou zástěrkou jako jeho snaha o kompromis. Dospívání s pěti sourozenci na anglickém venkově, navíc s nevyslovitelným polským příjmením, pro ni znamenalo nepřetržitý boj. Zjistili, že se oběma líbí stejné knížky a filmy, a začali spolu chodit. Na intimní styk si musel dlouho počkat, ale když k němu došlo, nadchl ho tak, jako žádný jiný předtím, načež se do té složité, zarputilé, naprosto unikátní ženy, kterou mu osud postavil do cesty, hluboce zamiloval. Záhadou mu v jejím případě bylo i to, proč se o něj zajímala. Nikdy o tom nechtěla mluvit. Nevynikala rozvahou ani zvědavostí (proto byla špatnou studentkou kurzů tvůrčího psaní), ale jeho uvážlivý a ohleduplný přístup k věcem mírnil její vášnivou povahu. Vedle něj pochopila, že není proč se pořád nad něčím rozčilovat. Ve svatební den vypadala nádherně a on se cítil hrdý a spokojený, že jeho život má konečně nějaký smysl. Slíbili si, že budou milovat jeden druhého, dokud je smrt nerozdělí.

Mabbut chvíli tupě zíral do moře, a když začal vnímat, spat-

řil zpěněné vlny. Od západu se rychle blížila letka temných šedých mraků. Bojoval s pokušením sledovat ten dramatický výjev odsud, jenže věděl, že shetlandské bouře dokážou řádit celé hodiny, takže vstal, opřel se proti větru a doklopýtal do auta.

Než se vrátil do Lerwicku, smršť zasáhla ostrov v plné síle. Musel tedy zůstat sedět v autě na hotelovém parkovišti s vypnutým motorem a pozoroval déšť, jak kane po čelním skle.

Od rozchodu s Krys se mnohokrát nimral v paměti a pokoušel se najít ten moment, kdy poznal, že se všechno pokazilo, jako by mu mohl odpovědět na všechny další otázky. Zatím nepřišel na nic. Vybavoval si hněvivá a zraňující slova, občasně hysterické scény, ale nic z toho nebylo To pravé. Jedině, napadlo ho, že by se jejich vztah vlastně rozpadal od prvního okamžiku, kdy se poznali. Změnili své modely chování, aby spolu vyšli. Ubrala na náladovosti a on na smířlivosti. Vydrželo jim to dlouho, stali se z nich docela dobří rodiče, ale od určité doby se z toho stal problém. Vždycky věděl, že je bystrá, a pokud by se zbavila vznětlivosti, ostatní by v ní objevili kouzlo a oblíbili si ji. Když šly děti do školy, brala zprvu kancelářskou práci z domu, posléze se přesunula do úřadoven. Díky jeho kolegovi se stala sekretářkou a posléze hlavní asistentkou jednoho z hlavounů firmy Transport Union. Od toho momentu začala být žádaná, pracovala v důležitých výborech a občas se na ni obrátil nějaký poslanec, aby mu pomohla s knihou. Naproti tomu on, někdejší pedagog, měl mnohem nejistější kariéru. Zavedl se jako ekologický novinář a získal dobrou pověst. Jeho reportáž o vodohospodářské společnosti, která vypouštěla jedovaté zplodiny do místní řeky, mu vynesla ocenění a slávu, ale když se pokoušel úspěch zopakovat, mnohé z vyšlapaných cestiček se mu uzavřely. Nedokázal se vyrovnat se skutečností, že časy odhalování velkých skandálů jsou ty tam, začal být stále zatvrzelejší a vzpurnější – což byly ironií osudu stejné vlastnosti, jaké ho kdysi zaujaly na Krystyně. Takže si v podstatě vyměnili role. Teď byla ona tou, jež ho uklidňovala,

zatímco v něm se probudil netušený živel. Přičítal to skutečnosti, že se změnil život a novinářina, že lidí jako on, žurnalistů s pevnou páteří, se postupně zbavují na nátlak vlastníků novin a ustrašených šéfredaktorů. Léta thatcherismu připravila publicisty o morálku. Není zájem o články o aférách a o skandálech. Jde jen o všeobecnou shodu a teplé místečko v redakci. A všichni chtějí mít čím dál tím víc.

Po mnoha obědech po hospodách s rychle se tenčící partou stejně smýšlejících kolegů přesvědčil sám sebe, že přišel čas, aby změnil přístup. Zatímco složenky platil jakž takž z honorářů za firemní reportáže a materiály do příloh, v duchu se začal poohlížet po své první lásce, jíž byla próza. Kdysi učil jejímu psaní, díky ní poznal svou ženu, ale nikdy neměl dost sebedůvěry, aby zkusil něco stvořit. Místo toho se vrhl na žurnalistiku a vida, jak dopadl. Než bude úplně pozdě, měl poslední příležitost změnit život.

Nápady začal zpracovávat během zimy na Shetlandech a přišel na něco, co ho samotného překvapilo a vzrušilo. Odvážný a ambiciózní projekt, který by vyžadoval čas, péči a soustředění, ale kdyby s ním uspěl, udělal by díru do světa. Svou agentku ujistil, že tentokrát se nezpronevěří vlastním zásadám, natož aby se draze zaprodal. Použije úspory z posluhování firmám, aby si koupil čas, který potřebuje k vyplánání nového díla.

Krys mezitím začala sklízet úspěchy díky své praktičnosti a efektivitě práce a nechápala, proč by se nemohl usebrat a učinit totéž. Zakázky, jež mu připadaly neakceptovatelné, považovala za zajímavé a finančně výhodné. Určitou dobu byla k jeho tvrdohlavé ambicióznosti tolerantní, ale když děti skončily střední školu a začaly mít požadavky, které jejich otec nemohl splnit, zjistila, že na sebe nakládá stále větší břímě. Usoudila, že za těžce vydělané peníze by si mohla dopřát všechny ty drobné radosti, jež její přátelé a kolegové mají za samozřejmost. Ona místo toho musela splácet hypotéku na synův byt a dceři hradit školné na univerzitě. Ne že by si svého manžela přestala vážit, jednoduše mu přestala rozumět. Našla smysl

života. On ne. Chtěla po něm praktičnost, Keith se zaštiťoval tvorbou. O tom vedli spor od okamžiku, kdy se seznámili. Ten je spojil dohromady. Teď po pětadvaceti letech se kvůli němu měli rozejít.

„Můžu už to odnést, pane?“

Mabbut se rozhlédl po místnosti. Restaurace Clickimin Suite se vyprázdnila. Servírky uklízely a prostíraly nové stoly. Dopil čaj, zaplatil účet, rozloučil se s personálem, vyšel z hotelu a nastoupil do přistaveného taxíku.

DVA

„Jenom chci, aby ses s ním setkal.“

„Potřebuješ můj souhlas?“

Na druhém konci nastalo ticho.

„Keithi, vím, že je to těžké, ale ráda bych, abychom k sobě byli vždycky upřímní a otevření. Jinak přijdeme o všechno, co mezi námi kdy bylo, a nakonec se budeme nenávidět.“

Mabbut měl telefon s dlouhou šňůrou, jež se táhla z obývacího pokoje s arkýřovými okny do předsíně. Když Krystyna zavolala, vysával zrovna koberec. Začal na schodech, které nesly stopy shetlandského bláta a písku. Přísně vzato šlo o práci služebné Beryl, ale Mabbut se jí vzdal dva měsíce předtím, aby ušetřil. Krystyna se s ní kamarádila a ještě neměl to srdce jí o tom říct. Další důvod, proč být uzavřený.

„Já právě jsem upřímný, Krys. A toho blbečka nechci vidět.“

„Keithi, jsme od sebe přesně dva roky.“

„Ve skutečnosti sedmnáct a půl měsíce.“

„Rozešli jsme se po vzájemné dohodě, protože jsme spolu nebyli šťastní.“

„Ty jsi nebyla šťastná.“

Podrážděně zaječela.

„Nech toho! Nenuť mě znova se ke všemu vracet, nebo ti připomenu všechny ty nadávky a zlé časy, to, kolikrát jsi nás zklamal, když jsem tě potřebovala – a děti taky!“

„Měl jsem toho tehdy moc, stačí? Omluvil jsem se ti. Někdo musel vydělávat peníze.“

„Já je vydělávala! Potom, co jsem přišla z práce a navařila pro vás, jsem čtyři večery týdně přepisovala zprávy, které musely vypadat vzorně, aby bylo dost peněz, protože ty jsi...“

„Já vím. Ale teď je všechno jinak.“

„Co je jinak, Keithi?“

„Konečně si udělám čas, abych se pustil do něčeho, co fakt chci dělat.“

Krystyna pronesla uštěpačně: „Průvodce pro návštěvníky jaderné elektrárny?“

To byla podpásovka. Raději otázku přeslechl. Zatáhl za šňůru, jež se obtáčela kolem železného stojanu na deštníky, který se jí tak líbil, když ho spatřila v místním vetešnictví.

„Zase něco napíšu.“

Pauza.

„Pamatuješ, jak mi to šlo, když jsem tě učil?“

„Vyznal ses hlavně v tom, co napsali jiní.“

Nahoře na schodišti se zjevil velký líný černý kocour Stanley a mžoural na něj dolů. Prohnul hřbet, natáhl tlapy a začal se drbat o sloupek zábradlí. Mabbut šlápl levou nohou na vypínač. Hluk vysavače odumřel.

„Dneska jsem daleko sebevědomější. Krys, teď všichni chtějí číst jen prózu. Hodně jsem o tom přemýšlel. Mám nápad, který mi může vydělat spoustu peněz.“

„O co jde?“

„O trilogii. Z úsvitu dějin lidstva, kdy se člověk poprvé začal zespolečenšřovat.“

„Science fiction?“

„Žádná science fiction!“ Mabbut praštil do spodního schodu hadicí od luxu tak silně, že Stanley odpelášil do jednoho ze svých pelíšků. „To jsou paralelní světy a vesmír a laserové zbraně. Mluvím o alternativních dějinách.“

„A kdo si to koupí? Kdo ti za to zaplatí?“

„Zatím nikdo. O to právě jde. Schválně nebudu žádat o zá-

lohu, než budu mít co ukázat. Pak budu v mnohem silnější vyjednávací pozici taky ohledně filmových práv a tak vůbec.“

Ve druhém sluchátku zaslechl hlasité povzdechnutí.

„Keithi, platby za Samovu hypotéku jsou o tři měsíce zpožděné. Jay si chce žít po svém. Vrať se na zem.“

„Jasně, chápu. Jenom nerozumím tomu, jak v tom pomůže rozvod.“

„Hele, Keithi. Je to potvrzení stavu, v němž se nacházíme. Já nemůžu žít s tebou a ty nemůžeš žít se mnou. Mám dobrou práci a potkala jsem někoho, kdo se o mě a o děti postará. A konečně mám nějakou šanci dát si zase život do kupy.“

„A co já?“

„Budeš mít volnost, abys mohl pracovat na svém mistrovském díle a o mě neměl péči.“

„Ale já o tebe mám péči.“

„Podívej. Prosím tě jen o jedno: abychom se dokázali chovat jako dospělí lidé. Můžu ti něco nalhat, nebo ti říct pravdu. A pravda je, že jsem se seznámila s někým, s kým chci strávit zbytek života.“

Ticho.

„Tak v čem je problém?“

„Moc to bolí.“

„Pravda bolívá. Co ti mám na to říct?“

„Cokoliv. Jenom tomu neříkej pravda.“

„Je to dobrý člověk, Keithi.“

„To doufám.“

„Tak přijď a seznámte se.“

„Nemůžu. Mám moc práce. Upřímně, Krys, nemám zájem.“

Zavěsil. Dýchal rychle a mělce, jako by se vynořil z mořských hlubin.

„Odněkud ho znala. Myslím, že byl poslanec. Teď zasedá v nějakém výboru nebo tak nějak. Potkala ho, když tam byla na brigádě.“

„Nevím o tom, že by tvoje máma byla někde na brigádě.“

„Protože tě to nikdy nezajímalo.“

Nastal večer. Mabbut seděl u kuchyňského stolu a roztržitě listoval stránkami jakési tiskoviny, z níž se vyklubalo včerejší vydání deníku *Evening Standard*. Jay pro oba přichystala večeři a jako vždycky mu dala víc salátu, než by si přál. Když prošla kolem stolu, ráznými a těžkými pohyby mu ohromně připomněla Krystynu. Černé, nakrátko střižené vlasy se k útlé postavě hodily a zvýrazňovaly dceřiny velké, světle hnědé oči, které byly jediným důkazem, že je možná jejím otcem. Zavřel noviny a zahodil je do odpadkového koše.

„Takže. Co... co ten chlap... co je zač? Ten její nový přítel.“

„Jak to myslíš?“

„Malý, tlustý, starý, nebo mladý? Nebo je rastafarián?“

„Rex? Ten je v pohodě.“

„Rex? Kdo se dneska jmenuje Rex?“

„Je asi v tvém věku, možná starší. Má trošku břicho. Kdysi musel vypadat docela dobře. Se Samem si myslíme, že má skleněný oko.“

Zachichotala se a nabrala si z mísy jídlo.

„Podáš mi talíř?“

Mabbut jí ho přisunul, načež mu na něj kydla jakousi hmotu.

„Nehodily by se k tomu klobásky?“

„Klobásky? To si asi děláš srandu. Víš, jak je nesnáším.“

Jedli mlčky. Jay třímala v jedné ruce vidličku a v druhé mobil.

„Je celkem fajn,“ dodala na konec.

„Fajn?“

„Jo, ale trošku afektovaný. Všechno je pro něj ‚neobyčejně zajímavé‘ nebo ‚úchvatné‘. Každého zná. Sam Rexe šileně žere.“

„Dobře, to si budu pamatovat.“ Mabbutova vidlička zajela jako po másle do jakési červené kulaté gumy. „Pokud se synáček uráčí si se mnou někdy promluvit.“

Zavrtěla hlavou. „Tati, co tě tak štve? Že ses k nám vrátil?“

„Ne, zlato. Jenom to, že tvůj bratr a můj syn má zjevně problém se se mnou bavit.“

„Možná si myslí, že bys neměl zájem.“

„Jak neměl zájem? Kde jste k tomu všichni přišli? Mě náramně zajímá, co teď všichni děláte.“

„O tom mluvím.“

„Já přece nikoho neodsuzuju. Pokouším se vám jen radit. Copak jsem někdy komukoliv z vás bránil dělat si, co chcete?“

„Nebyl jsi zrovna na větvi z toho, že se Sam dal k divadelnímu spolku.“

„A měl jsem pravdu. Podívej se na lidi, které tam poznal – partu nevyhlášených pesimistů. Takové abys pohledala! A to mají být herci! Přitom by se nedokázali domluvit ani s listonošem...“

„Nedokázali by se domluvit ani s listonošem,“ parodovala ho Jay. „Bože, táto. Měli byste s Rexem dobře vycházet.“

„Omlouvám se. Já jen chci, abyste byli šťastní.“

„To my jsme, tati. Sam je šťastný na jevišti. Máma je šťastná s Rexem a já se Širajem.“

„Se Širajem? S jakým Širajem?“

„S nádherným, přitažlivým, vtipným klukem, co nemůže uvěřit vlastnímu štěstí, že mě potkal.“

„A?“

„Máme se rádi.“

Mabbut strnul, s vidličkou v ruce.

„Když se to všechno seběhlo?“

„Když jsi byl na tom mrazivém severu.“

„Odkud je ten tvůj Širaj?“

„Z Íránu.“

„To zní zajímavě. A žije a pracuje tady?“

„Na to jsem se tě, táto, chtěla právě zeptat. Hledá nějaké bydlení. Než... než...“

„Než co?“

„Je to uprchlík. Nemůže se vrátit domů.“

„Proč ne?“

„Policie už tam zavřela jeho dva bratry. Podařilo se mu utéct díky nějakým kontaktům na ministerstvu zahraničí, ale pokud se vrátí, tak ho taky zabásnou.“

„Z jakých důvodů?“

„Jeho táta je novinář. Napsal něco, co neměl.“

„Podle všeho pravdu.“

„Bude se ti líbit, tati. Vážně jo.“

Mabbut novinku vstřebal. Zaujala ho.

„Pořád lepší než ten afektovaný Rex.“

Rozesmáli se.

„Chceš se s ním seznámit? Bydlí u někoho v podnájmu a já bych fakt ráda... no... ráda bych mu pomohla. Rychle.“

Mabbut se toho večera poprvé cítil lépe. Aspoň někdo ho stále potřeboval.

„Co pozítří? Pozvi ho na oběd.“

„Dík, tati.“

Naklonila se přes stůl a políbila ho.

„Jsem ráda, že ses k nám vrátil. Na mou duši.“

Asi o půl hodiny později myl nádobí, když Jay vyšla z domu a otevřela vrátka, zakoukaná do mobilu. S rukama ve dřezu pohlédl z okna na to, co zbylo z pěstěné zahrádky za domem. Tři flekaté, zrezivělé zahradní židle, záhony, které by potřebovaly vyplít, a keře, jež měl už před dlouhými týdny zastříhnout. A jeho dcera byla zamilovaná. Pokud věděl, poprvé v životě.

Ten večer si chtěl udělat pořádek v e-mailové poště, na stole i v hlavě, odkud chtěl odstranit myšlenky na firmu NorthOil, aby mohl druhý den v devět ráno bez problémů začít nový život. Začal stoupat po schodech do patra, ale po několika krocích ho náhle ochromil nával sebelítosti: kvůli Krystyně, kterou měl náhle ztratit, a Mae, kterou už nikdy neuvidí. A Jay, která si našla nového muže. Krátce a ostře mu srdcem projel pocit osamění, jenž souzněl s dávnými vzpomínkami na lidi, kteří od něj odešli, a se strachem, že se mu už nikdy nevrátí. Bylo to natolik bolestivé, že se musel chytit zábradlí a dlouho se ho držet. Když ten intenzivní pocit pominul, Mabbut se uklidnil, zhluboka dýchal a pomalu se vrátil do obývacího pokoje. Tady se zmoc-

nil poloprázdné lahve červeného vína a televizního ovladače a s dlouhým, upřímným povzdechem se pořádně zabořil do gauče.

Když se vzbudil, lahev byla prázdná. Na obrazovce ve studiu, které vypadalo jako armádní generální štáb, moderátor zpovídal dva politiky kvůli plánům rozšířit letiště. Jeden z poslanců byl kategoricky pro, protože prý čím větší letiště, tím méně ovlivní životní prostředí. Na velkém plátně za ním se objevila slova „Menší vliv na životní prostředí“. Jeho oponent stejně rázně argumentoval, že to je pitomost, protože pochopitelně čím větší letiště, tím víc lidí zemře na následky znečištění ovzduší. Na plátně naskočilo „Víc obětí znečištěného ovzduší“. Zašmátral, vytáhl ovladač zpod polštáře a vypnul televizi.

Chvilí seděl a nasával atmosféru pokoje, v němž s Krystynou společně strávili takový kus života. Vzpomínal na věčné hádky o to, kde by měl stát gauč, na její neústupnost, když tvrdila, že nepatří proti oknu, a na svůj stejně pádný argument, že je to úplně naopak, protože jinak z něj nebude vidět ven. Což přirozeně vyvolalo další otázku, a sice jestli je na co se tam koukat. Pro něj znamenala Reserton Road N19, nenápadná ulice s třípatrovými edwardiánskými cihlovými domky s okny orámovanými bílým štukem, s příkrými střechami a barevnými lomenicemi, výhru v loterii; byl šťastný, že koupil takový dům v místě, kde zatím nebylo ani moc snobů nebo zbohatlíků. Podle Krystyny ale přesně v tom tkvěl celý problém. Ve své praktické polské hlavičce nemohla pochopit, proč by kdokoliv chtěl žít tady, kdyby měl sebemenší možnost bydlet v modernější a prestižnější čtvrti. V jeho očích byla čtvrť North Holloway místem, kde by s radostí strávil zbytek života. Pro Krystynu však šlo o sestup na nejnižší příčku ve společenském žebříčku. Proto se nechtěla dívat z gauče na ulici. Nakonec našli kompromis a přisunuli ho k oknu kolmo.

Proti Mabbutovi stál starý kredenc z borového dřeva, kde zůstaly všechny staré rodinné fotografie. Teď mu na ně padl zrak. Na jedné z nich k sobě Krystyna tiskne asi osmiletého

Sama a na jejích kolenou sedí Jay s vyšpulenou pusou. Vedle, ve stříbrném rámečku, který by zoufale potřeboval vyčistit, se nacházel oficiálnější snímek z hotelu Dorchester: Krystyna v dlouhých černých šatech ho pevně objímá, zatímco on svírá v ruku falickou plastiku – plamen coby Cenu britských plynáren za ekologickou publicistiku. A někde za tím, jakoby v pozadí, zůstal obrázek jeho matky Rity a otce Grahama pořízený na jednom z výletů.

Když otec odcházel do důchodu ze zemědělské organizace Egg Marketing Board, matka dodala jejich životu větší tempo. Stali se nejznámějšími tvářemi cestovní kanceláře pro seniory: v jednom roce proputovali Penninské Alpy, stezku Pembroke Coast Path a Offův val. Pakliže věděla o nadcházejících problémech, nikdy to nedala najevo a jako všechny ji zaskočila manželova těžká nemoc. Poslední rok svého života se stal tenhle čilý a popudlivý chlapík bezmocným svědkem vlastního zániku. Odpovědnost za rodiče padla téměř zcela na Mabbuta, jelikož jeho sestra Lucy dlela v Austrálii. Paradoxně ho touha rodičů po dobrodružství zrovna inspirovala k tomu, že sám zatoužil uvidět kus světa. Jeho agentka mu sehnala výnosnou a atraktivní zakázku od deníku *Sunday Times*: odjet do Argentiny a napsat reportáž o stavbě přehrady Arianca, což by mu vyneslo renomé. Jenomže otcova rakovina právě vstoupila do posledního stadia. Nepřicházelo v úvahu, že by opustil domov. Z odstupem času viděl, že to nebyla ani tak otcova smrt, jako spíš matčino náhlé a zcela nečekané zhoršení zdravotního stavu krátce poté, jež mu odčerpalo energii a vyslalo ho do víru velkého byznysu.

Dlouze na Ritu a Grahama zíral. Smáli se na něj a kapuce větrovek jim lehce nadzvedával vánek. Na tvářích měli výrazy neskonalého štěstí, až ho bodl osten žárlivosti, že po tak dlouhém a těžkém společném žití nakonec dosáhli takového souznění.

TŘI

Druhý den ráno se Mabbut ke svému velkému překvapení probudil, aniž ho pronásledovaly obvyklé úzkosti; měl jasnou mysl a zažíval neobyčejný pocit osvobození. Povinnosti splnil, peníze vydělal, takže se konečně mohl věnovat tomu, na čem mu doopravdy záleželo. Na čem mu začalo bytostně záležet už tehdy, když poprvé otevřel knihu. Chtěl psát příběhy. Chtěl být spisovatelem. A teď nastal první den jeho nového života, den, kdy se až příliš dlouho vězněná představitivost mohla konečně volně rozlétnout.

Jeho příběh vycházel z myšlenky, že se kdysi v Africe objevili první lidé, jeden kmen se oddělil od ostatních a spojil se s mimozemskými prapředky. Ti se tak plynule přizpůsobili novému prostředí, že během několika pokolení vyvinuli mimořádný a důmyslný způsob existence, a jelikož se nacházeli mimo hlavní trasy kočovníků, dokázali zbudovat cosi jako pravěké sídlo – Šangri-La, jež slynilo bezpečím, klidem, harmonií a pokrokem. Jejich země se nazývala Albana a morálkou v ní byly spolupráce a smíření, násilí zde nemělo místo. Pak nadešel den, kdy tento ráj objevil vnější svět, a tamní lidé se museli naučit vychytralosti a krutosti, aby přežili. Časem se z nich stali obávaní a rozpínaví tvorové. Dva nebo tři však uprchli a přes neskutečná nebezpečství dokázali uchovat a šířit Dávné pravdy, tajuplné vědění původní Albany.

Mabbut vytáhl rolety ve své mrňavé pracovně, která se nacházela vedle odpočívadla na vrcholu schodiště, a vpustil dovnitř chladné ranní světlo. Posadil se k počítači, protáhl si prsty, dopil kávu, vyčistil brýle, vysmrkal se, vyšťoural ostružinovou pecičku z mezery mezi dvěma předními zuby, těžce vzdychl a začal psát. A právě tehdy zazvonil telefon.

Později se sám sebe ptal, jestli by se mu vůbec přihodily všechny ty následné věci, kdyby hovor nepřijal.

Ze zvyku zvedl sluchátko. Na druhé straně zavládlo ticho, dost dlouhé na to, aby s jistotou věděl, co to je za mlčení. Rychle to položil, dřív než mu volající mohl něco sdělit. Telefon zazvonil téměř okamžitě znovu. Tentokrát bez pauzy.

„Volala jsem ti a položil jsi mi telefon.“

„Jak jsem jenom mohl vědět, že jsi to ty? Nic z tebe nevypadlo.“

„Nedal jsi mi příležitost.“

„Obvykle ji nepotřebuješ.“

„Volám, abych ti oznámila zprávu všech zpráv, a ty mi zavěsíš.“

„Myslel jsem, že mi chceš něco dohodit.“

„Máš pravdu, chlapče, to si teda piš. A až uslyšíš, o co jde, budeš nadšený.“

Mabbutův zrak přilákal jakýsi pohyb za oknem. Zpoza vodopádů břechťanu, které pokrývaly susedovu zeď, vykoukla liška, po chvíli zalezla, pak se znovu objevila a podél zdi se proplížila do vedlejší zahrady.

„Právě jsem začal dělat na románu.“

„Musíme si promluvit. Dáme oběd?“

Uvelebil se na židli.

„Je to trilogie. Nemůžu si dovolit přestávky.“

„V Goldings v jednu?“

„Hele, to ale musí být něco hrozně důležitého. Dneska jsem se do toho pustil. Jestli budu otálet, zhroutí se mi celá...“

„Je to něco hrozně důležitého. Věř mi, Keithi. Proč bych jinak odtrhávala autora od jeho knihy?“

Autobus vyhodil Mabbuta poblíž univerzity, prošel pasáží s elektronikou a kolem jídelny Yum Yum Sushi House, než se ocitl před známými zelenými dveřmi restaurace Goldings Dining Room. Vždycky ho překvapilo, že ještě funguje, s tou fádňí fasádou a zeleně natřeným vchodem, s názvem vyvedeným psacím písmem. Dneska bylo dost teplo na to, aby vytáhli dva dlouhé stoly na chodník. Svou agentku našel uvnitř, uveleбенou co nejdál od sluníčka, s mobilem a sklenkou červeného vína. Roztržitě ho zaznamenala a pokračovala v telefonátech.

Usmál se na chorvatskou číšnici, mimořádnou to krasavici, jež však působila veskrze nešťastným dojmem.

„Červené?“ zeptala se a mrkla na Sillinu poloprázdnou skleničku.

„Radší ne.“

Pokrčila rameny a rozpačitě se zašklebila, čímž se mu znelíbila.

„Začal jsem dělat na nové knížce. Nechci se rozptylovat,“ vysvětloval.

Položila tácek na stůl a vzhledla k němu.

„O čem je?“

„O prvních mužích na zemi.“

Servírka se zakabonila.

„A o ženských ne?“

„Jo, jasně, jasně. O těch taky.“

Rozhostilo se ticho, jako by už všechno k tématu bylo řečeno.

„Co si teda vlastně přejete?“

„Kolu, Martino, prosím.“

Silla, s uchem neustále přilepeným k mobilu, zavrtěla energicky hlavou, pohrozila mu prstem a neslyšně artikulovala: „Vino!“

Tentokrát zaprotestoval on.

„Ne, dneska ne.“

Silla zopakovala gesto, a tentokrát se obrátila rovnou k číšnici. Než se stačil znovu vzepřít, přistálo víno před ním na stole. Chorvatka na něj vrhla jeden ze svých záhadných, ale neobyčejně svůdných úsměvů.

„Dnešní specialitou jsou rigatoni.“

A odplula.

Silla Caldwellová zaklapla mobil a zasyčela na něj.

„Drž se při zemi. Přestaň se vznášet.“

Zasmušile se usmál a přitáhl si židli po křivě vykachličkované podlaze, jež povážlivě zaskřípala.

Jeho vztah s Priscillou Caldwellovou začal před dvaceti lety, kdy byl vycházející hvězdou. Dokonce se objevil na seznamu novinářských talentů roku, který vyšel v sobotních novinách v článku o novém, investigativním druhu novinářů, po nichž už dneska pes neštěkne. Silla měla ráda radikální mladíky a navzdory tomu, že byla bytostnou londýnskou patriotkou a on zvědavým klukem ze severu, vždycky spolu docela dobře vycházeli. Udělala, co mohla, aby rozvíjela jeho investigativní novinářské sklony, ale když se ukázalo, že jde o slepou uličku, díky svým kontaktům mu našla práci v podobě pravidelných, byť nenápadných firemních zakázek. Nebyl natolik úspěšný, aby se mu musela zcela věnovat, a ona se mu až tak nepřiblížila, aby se stala součástí jeho života. Díky tomu jejich přátelský a nenáročný vztah pěkně fungoval. Až dosud. Teď vycítil, že se něco změnilo. Otevřela víc než kdy jindy velké zelené oči a její robustní postava vyzařovala nezvyklou energii. Silla byla vzrušená.

Odložila mobil na stůl a vrhla na něj významný pohled.

„To byl Ron Latham.“

Zamračil se.

„Ron Latham. Urgent Books. Dělal ve firmě Waddilow a Bowler, než se z nich stal koncern Herald a Barker. Vydali úspěšnou knížku *Jak péct lívance*.“

Znal to jméno z obchodních, leč nikoli literárních kruhů.

„Dneska je to jeden z největších hráčů. Sedí na pytlech peněz.“

Přimhouřil oči. Silla si přiřukla s jeho sklenicí tak bujaře, že bylo jasné, že už má nejednu v sobě.

„A on tě chce.“

„Proč?“

Silla však už byla mimo, procházela jídelní lístek a zamávala na číšnici.

„Objednáme si,“ křikla.

Vybrali si z menu. Mabbut vypil svou sklenku vína a pak ještě půl lahve, kterou Silla objednala. Zůstávala však koketně tajnůstkářská ohledně tématu, které zmínila předtím, a jen ze zdvořilosti se zajímala o to, jak se vyvíjí jeho román. Mluvili o všem možném. Nečekané rozptýlení jim přinesla rvačka, jež se strhla před španělským klubem o kus dál v téže ulici. O hodinu později zapnula mobil a krátce ho políbila.

„Uvidíme se zítra ráno.“

„Hele, Sillo, tys mi zkazila první den práce na *Albaně*...“

„Na čem?“

„Na *Albaně*. Na *románu*! Vzpomínáš si?“

Odstrčila židli a s odměřeným úsměvem se postavila.

„Mimochodem není to nejlepší název.“

Zamávala účtem.

„Albana nebo Nirvana. Tak si vyber. Promiň.“

Půvabná Chorvatka odložila telefon a přistoupila k nim.

„Je to pracovní název.“

„Měli jsme jednu minerálku. Zbytek byla voda z kohoutku.“

Mabbut stál na svém. „Nedovolím ti, abys mi zmařila i druhý den práce.“

„Takže. Dvě minerálky. A my jsme měli jen jednu.“

Servírka dlouze hleděla na účet, jako by se pokoušela rozluštit dávný runový nápis.

„Dobře. Přinesu vám zpátky.“

Silla se natáhla pro kabát.

„Spisovatelé fungují jinak než ostatní lidé, Keithi. Jsou osamělí, nepředvídatelní, přelétaví jako ptáci.“

„Jo?“

„Spisovatel si musí uchovat otevřenou mysl. Jeho povinností je být zvědavý a já mám za povinnost tu zvědavost podchytit. Ber to jako začátek velkého dobrodružství.“

Pevně ho objala.

„Schůzka je v jedenáct. Vyzvednu tě v deset.“

„Pojedu metrem.“

Zamračila se.

„Je to v nějakém zapadákově na jih od Londýna, hochu.“

Veřejnou dopravu nebrala vážně. Prohrábla si vlasy, nasadila baret a povzbudivě se na něj usmála.

„Pošlu pro tebe Hectora.“

Což byl přesně ten důvod, proč by radši jel metrem.

ČTYŘI

Silla Caldwellová byla jednou z mála literárních agentek, které nastálo zaměstnávaly řidiče. Částečně to dělala kvůli staromódní péči o vnější dojem, částečně proto, že asi před rokem totálně zničila vlastní auto poté, co si dopřála až příliš karaf vína s jedním švédským autorem thrillerů. Nikdo se nezranil a celá věc by určitě vyšuměla, kdyby nenabourala vůz, v němž seděl policajt. Díky obratně namíchanému koktejlu osobního kouzla a pokání unikla veřejnému zostuzení a všichni její známí usoudili, že měla doopravdy velké štěstí. Kromě toho, že přišla o excentrický bourák Alfa Spyder, jediným skutečným trestem, který ji postihl, bylo to, že do jejího života vstoupil Hector Fischer.

A právě na jeho velkou oholenou a lehce opocenou lebku se Mabbut musel dívat ze zadního sedadla BMW, když uvízli v zácpě v jednosměrce na Russell Square.

„Ona pro něj nebyla dost dobrá,“ trval na svém Hector výhružným rakouským přízvukem. „Vůbec pro něj nebyla dost dobrá.“

Silla byla ponořena do telefonování, takže se Mabbut cítil povinován odpovědět.

„A co teda udělal?“

Hectorovy oči mrkly do zpětného zrcátka a zaměřily se na Mabbuta, jako by nakukovaly do domu poštovní schránkou.